

Melkveebedrijf ondergaat metamorfose

– het bedrijf in 2020

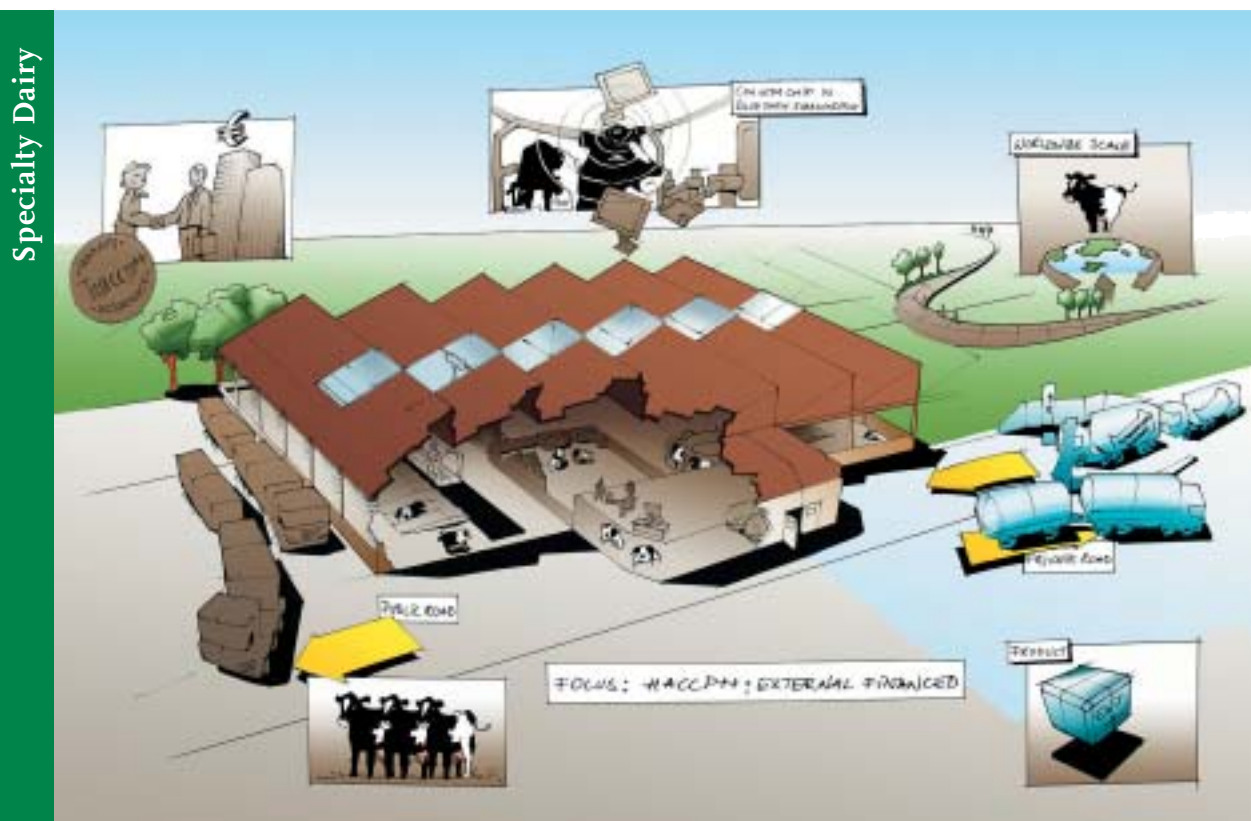
Hoe moet een melkveebedrijf er in 2020 uit zien? Het moet de toetst der kritiek kunnen doorstaan. Dat betekent dat het ook in aanzien moet scoren bij de burgers; het moet passen in het landschap en goed omgaan met natuur en milieu. En: de boer moet er zijn boterham kunnen verdienen. Drie nieuwe stallen.

Door ing. Geesje Rotgers

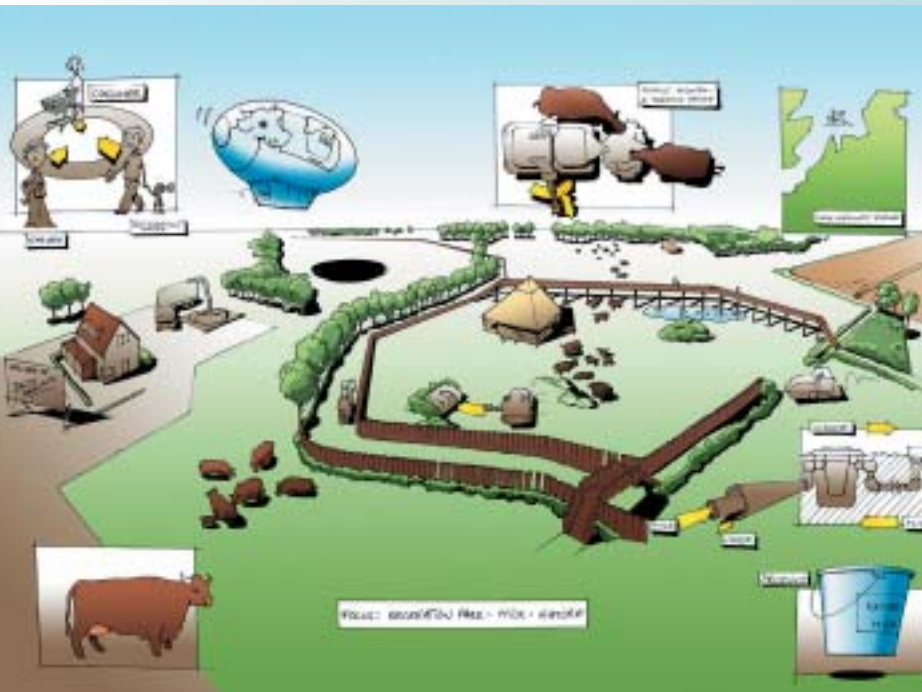

„Laat de discussie maar komen”, zeggen Alfons Beldman en Frank Lenssinck, wetenschapper bij respectievelijk LEI en ASG, in koor. En discussie leveren de drie tekeningen van het melkveebedrijf in 2020 zeker op. De bedrijven zijn ambitieus. „Maar wel realistisch”, aldus Lenssinck. Zij zijn namelijk niet louter ontsproten aan het brein van wetenschap-

pers en beleidsmakers. Maar liefst tien melkveehouders, onder wie een Deen en een Duitser, dachten mee over het toekomstige bedrijf. De boeren en de WUR die het project 'Animal in Balance' vormgeven, worden bijgestaan door een adviesraad met daarin partijen uit het bedrijfsleven (onder andere Rabobank, FCDF, Waterschap en Dierenbescherming). Het project moet de komende jaren een verandering van de melkveehouderij teweegbrengen.

natuur en milieu voorop

Dit bedrijfstype benadert het ideaalplaatje van sommige biologische melkveehouders. Een melkveebedrijf in de vorm van een natuurpark, waar de koeien vrijwel het hele jaar buiten lopen. Daarbij zit de kringloopgedachte er op dit zeer extensieve bedrijf helemaal in. Het veebeslag op dit bedrijf is robuust en kan tegen een stootje. Dat moet ook wel, want de dieren zijn voor een groot deel aangewezen op de natuurlijke vegetaties in het park, de dieren houden hun horens en de kalveren blijven in de kudde. De kudde trekt rond door het park. Een simpel afdak boven een strobed is het onderkomen bij barre weersomstandigheden. Ook dit bedrijf maakt gebruik van hoogwaardige technologie: mobiele melkrobot inclusief voerbak, met kracht- en ruwvoer, die met de kudde 'meetrekt'. Het mobiele voer- en melkstation koppelt zich dagelijks aan een 'los- en laadstation' om de melk af te leveren en tegelijkertijd voer, water en brandstof bij te laden.

Het vlees en de melk van de dieren wordt als natuurproduct verkocht. Verder biedt de extensieve en parkachtige opzet van het bedrijf de boer kansen om extra inkomen te halen uit natuurbeheer en recreatie. Op het terrein kunnen bijvoorbeeld fiets- en ruiterpaden worden aangelegd. Dit type bedrijf past goed in weidegebieden die grenzen aan natuurgebieden.

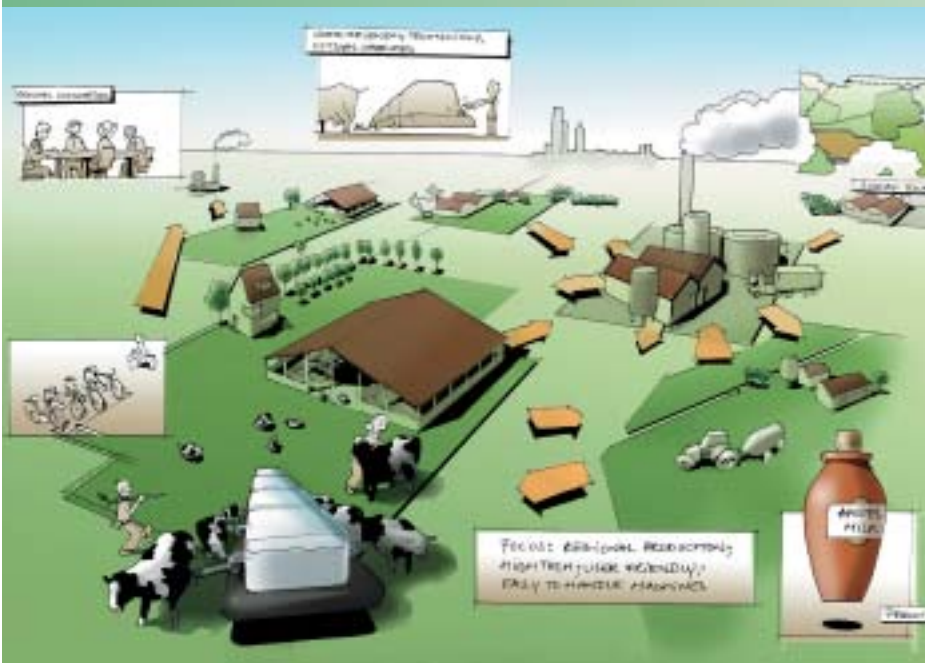
met techniek sturen op melksamenstelling

Automatisering en robotisering staan voorop. De nieuwste wetenschappelijke technieken worden toegepast. Hierdoor is het bedrijf toegerust op het produceren van de melksamenstelling die de afnemer vraagt. Dat kan bijvoorbeeld melk zijn voor de genots- of voedingsindustrie.

De voor het doel gefokte koeien zijn het kapitaal van het bedrijf. Zij lopen in kleine groepen in een luxe stal en worden aan alle kanten in de watten gelegd. Dus een stal zonder boxafscheidingen, geen roosters en met een zandbed. De dieren worden individueel gevoerd en intensief gecontroleerd via sensoren om er

zeker van te zijn dat de juiste melksamenstelling wordt geleverd. De boer teelt niet zelf de voedergewassen. Die worden betrokken van voerfirma's die voeders in exact de gewenste samenstelling kunnen leveren. De kalveren worden direct na de geboorte van de moeder gescheiden om ziekteoverdracht te voorkomen. Burgers kunnen het bedrijf niet bezoeken, vanwege het risico op ziekte-insleep en het verstoren van de processen. De garanties die de afnemers vragen leiden ertoe dat de boer zijn koeien jaar rond op stal moet houden om het rantsoen te sturen en de gevraagde melksamenstelling te kunnen geven.

intensief samenwerken in de regio

Gebruikmaken van de vaardigheden van boeren en bedrijven in de lokale gemeenschap. Dat is het uitgangspunt van deze manier van boeren. De ene veehouder verzorgt de koeien, een collega legt zich toe op de jongvee-opfok, een akkerbouwer uit de omgeving zorgt voor het veevoer en doet het landwerk. Veel bedrijven gaan op in een groot bedrijf en elke boer legt zich toe op dat onderdeel van de bedrijfsvoering, dat hem het beste past. De mest van het vee gaat naar een mestvergistingsinstallatie. Die levert als extra inkomstenbron groene stroom en warmte voor de stad. De vergiste mest wordt gebruikt op de akkers. Het bedrijf beschikt verder over moderne vormen van automatisering en techniek.

De omvangrijke clustering heeft vele voordelen: een ruimere vruchtwisseling, minder mineralenverliezen, lager gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Ook leidt de gezamenlijke aanpak tot meer efficiëntie en dus een kostenverlaging en kwaliteitsverhoging van de producten.

Een sterk punt van dit bedrijf is dat de lokale overheden, organisaties en burgers nauw worden betrokken bij onder meer de bedrijfsvoering en de inpassing van het bedrijf in het landschap en de regio. Bovendien wordt geïnteresseerde burgers de mogelijkheid geboden om mee te werken op het bedrijf – als verzetje. Het dichtst van de kloof tussen platteland en stad is een belangrijke doelstelling voor dit bedrijf.

Duurzame veehouderij – een weg te gaan

De ommezwaai bewerkstelligen naar een duurzame melkveehouderij. Dat is het doel van 'Animal in Balance'. De term duurzaam willen Beldman en Lenssinck niet in exacte waarden uitdrukken. Beldman: „Voor mij betekent dat een veehouderij die gewenst is. Het gaat om de balans tussen mens, milieu en economie.” Lenssinck: „Duurzaam betekent voor mij het individuele belang van alle betrokken partijen invullen. Ook de boer moet er dus plezier in hebben en er een boterham mee kunnen verdienen.” Om in 2020 tot de gewenste duurzame bedrijven te komen (zie tekeningen) zijn al diverse stappen gezet. En zullen er nog vele volgen. De deelnemende melkveehouders hebben een centrale rol in de ontwikkeling van hun bedrijf. Zo werden de tien melkveehouders uitgedaagd om aan te geven hoe hun bedrijf er in 2020 uit zou kunnen zien. Daarna volgde een sessie waarin zij werden losgeweekt van hun vaste patronen

en tradities. Hierdoor konden zij, niet gehinderd door hedendaagse structuren, hun toekomstbeeld op papier zetten.

„De volgende stap is een heel lastige”, erkent Lenssinck. „Hoe kom je van het bedrijf van vandaag naar het gewenste beeld in 2020?” Vier melkveehouders – deelnemers aan het project – zoeken dat antwoord. Zij zijn begonnen om hun bedrijf in de juiste koers van een van de getekende bedrijven te zetten. Zij inventariseren wat zij tegen komen op hun pad, zoals het vergunningentraject, investeringen, etc.

Bedrijfsadviseur uitgedaagd

Beldman en Lenssinck dagen de bedrijfsadviseurs uit met hun melkveehouders de discussie aan te gaan over de vraag hoe het bedrijf er moet uitzien in 2020. Welke schets past het beste bij welke boer? „De tekeningen dienen als inspiratiebron. De melkveehouders moeten zelf het realiteitsgehalte voor hun bedrijf bepalen”, aldus

Frank Lenssinck. „Wij willen met onze visies ook niet de indruk wekken dat de boeren het nu niet goed doen. Wij willen hen tot nadenken bewegen. De maatschappij verandert snel en je ziet dat consumenten steeds vaker bewust kiezen voor een bepaald product.”

Beldman en Lenssinck willen dat bedrijfsadviseurs de discussie met hun veehouders oppakken. „Zij hebben veel invloed op de ontwikkelingen naar een duurzame veehouderij.” Maar ook bijvoorbeeld stalinrichters en melkmachinefabrikanten spelen met hun productenaanbod een belangrijke rol. Graag willen wij ook met hen in discussie raken om mee te denken over het productaanbod voor de komende jaren.”

Reacties zijn welkom bij frank.lenssinck@wur.nl en alfons.beldman@wur.nl